

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 4. 2009, č. j. 38 Cad 31/2006 – 92,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 4. 2009, č. j. 38 Cad 31/2006 – 92, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě shora označeným usnesením neustanovil žalobci zástupce z řad advokátů pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 8. 2006, č. j. KUOK 91396/2006. V odůvodnění soud konstatoval, že žalobce soudu zaslal potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, ve kterém ponechal nevyplněné veškeré údaje ohledně příjmů a vyplnil pouze údaje o osobním majetku, přičemž uvedl, že je spoluvlastníkem rodinného domu. Soud poukázal na to, že z rozhodovací činnosti je mu známo, že rozhodnutím ze dne 4. 9. 2007 uvolnila Česká správa sociálního zabezpečení žalobci od 2. 12. 2003 výplatu částečného invalidního důchodu a výše částečného invalidního důchodu činila 4790 Kč měsíčně. Od ledna 2009 činí výše důchodu 6741 Kč měsíčně. Žalobce také nevyplnil údaje o majetkových poměrech své manželky, ačkoli je krajskému soudu z jeho činnosti známo, že jeho manželka je poživatelkou invalidního důchodu. Vzhledem k tomu, že žalobce neuvedl v potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech všechny údaje, soud mu zástupce neustanovil, neboť nemohl posoudit, zda žalobce splňuje podmínky pro ustanovení zástupce.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost (z větší části nečitelnou). Stěžovatel navrhl, aby bylo napadené usnesení zrušeno, neboť nerespektuje závazné pokyny NSS.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Přestože v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, musí být stěžovatel, který sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání, vyžadované podle zvláštních zákonů pro výkon advokacie, zastoupen advokátem podle § 105 odst. 2 s. ř. s., Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, že v řízení, v němž kasační stížnost směřuje proti usnesení krajského soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce, není třeba splnění této podmínky již z povahy věci vyžadovat. K tomu nutno dodat, že vzhledem k povaze předmětu řízení, jímž je rozhodnutí o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce, jakož i vzhledem k rozsahu omezení stěžovatele ve způsobilosti k právním úkonům (stěžovatel je schopen samostatně činit veškeré právní úkony, kromě právních úkonů v oblasti pracovněprávní), nebrání podle názoru Nejvyššího správního soudu projednání kasační stížnosti stěžovatele ani § 33 odst. 3 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že se stěžovatel dovolává kasačních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Kasační stížnost je důvodná.

Podle § 35 odst. 8 věta první s. ř. s. navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.

Z citovaného ustanovení vyplývají dvě základní podmínky, při jejichž současném splnění může být navrhovatel na jeho žádost zástupce ustanoven. Navrhovatel musí jednak splňovat podmínky pro osvobození od soudních poplatků a současně musí být ustanovení zástupce potřeba k ochraně práv navrhovatele.

V posuzované věci krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Za této situace již nebylo třeba, aby zkoumal naplnění podmínky potřebnosti ochrany práv stěžovatele.

Podmínky pro osvobození od soudních poplatků jsou formulovány v § 36 odst. 3 s. ř. s., podle něhož účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

Nejvyšší správní soud je názoru, že krajský soud pochybil při zjišťování a hodnocení majetkových poměrů stěžovatele. V důsledku toho vyšel při svém rozhodování o ustanovení zástupce stěžovateli z nesprávně zjištěného skutkového stavu.

Předně je třeba uvést, že konstatování krajského soudu o tom, že stěžovatelova manželka, u níž stěžovatel nevyplnil v příslušném formuláři její příjmy, je poživatelkou invalidního důchodu, neodpovídá skutečnosti. Jak zdejší soud zjistil dotazem u České správy sociálního zabezpečení, stěžovatelova manželka A. M. nikdy v minulosti nepobírala a dosud nepobírá ani částečný, ani plný invalidní důchod. V minulosti pobírala toliko sirotčí důchod na syna J., a to do 8. 1. 1994. Úvaha krajského soudu o tom, že v tomto směru stěžovatel nevyplnil údaje o příjmech své manželky řádně, tedy nemá opodstatnění.

Co se týče toho, že stěžovatel řádně nevyplnil v příslušném formuláři ani kolonku svých příjmů, je nezbytné přihlídnout k tomu, že stěžovatel nemá plnou způsobilost k právním úkonům, v důsledku čehož je třeba, aby soud projevil větší míru tolerance k plnění procesních povinností, u nichž požaduje, aby je stěžovatel osobně vykonal (srov. § 33 odst. 3 s. ř. s.). Rovněž je třeba přihlídnout k tomu, že stěžovatel vede mnoho desítek (dnes možná již stovek) soudních sporů, v nichž žádá o ustanovení zástupce. Je pak pochopitelné, že má-li neustále vyplňovat tytéž údaje v potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro tentýž soud, spíše než na adekvátní vyplnění příslušného formuláře (což již může za takové situace vnímat jako pouhou formalitu) pomýšlí na to, že soudu již jsou tyto údaje známy. A jak plyne z odůvodnění napadeného usnesení krajského soudu, výše stěžovatelových příjmů (tj. částečného invalidního důchodu) je Krajskému soudu v Ostravě známa dokonce zcela přesně – a k tomu je třeba přihlídnout do třetice.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že se krajský soud při zjišťování a hodnocení majetkových poměrů stěžovatele dopustil vady řízení, jež mohla mít za následek nezákonné usnesení o neustanovení zástupce stěžovatelů. Proto napadené usnesení zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě nyní uváží, má-li ucelenou znalost majetkových poměrů stěžovatele. V kladném případě posoudí naplnění druhé podmínky pro osvobození od soudních poplatků (na něž je navázáno splnění předpokladů pro ustanovení zástupce), tj. potřeby ochrany práv stěžovatele. V záporném případě stěžovatele vyzve k vyjasnění majetkových otázek, o nichž má pochybnosti, a z těchto zjištění bude při dalším rozhodování o ustanovení zástupce vycházet.

Uvedeným právním názorem je krajský soud podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán.

V rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu